

HET VERHAAL

PALLIATIEVE SEDATIE: DE LANGGEREKTE EINDSTRIJD VAN NIENKE

Haar dood was niet mild en niet gewild

Nienkes eindstrijd was er een vol emotionele verwarring. Omdat de negentigjarige 'dreigde te stikken' kreeg ze een palliatieve sedatie. Duidelijke communicatie ontbrak, er was twijfel over het medische handelen. 'Het is zo'n triestig en zo'n herkenbaar verhaal,' zegt dokter Marc Cosyns. 'Wanneer pakken we die grijze zone in de euthanasiewet aan?'

Wat is palliatieve sedatie?

Juridisch gezien is euthanasie "opzettelijk levensbeëindigend handelen door een andere dan betrokkene op diens verzoek". Palliatieve sedatie heeft geen juridische definitie. Het is een medische handeling waarbij artsen mensen proberen te helpen bij het sterven door ze in een diepe, comateuze slaap te brengen, omdat er op dat moment geen andere mogelijkheid meer is om hun lijden te verzachten. Over de manier waarop en de middelen waarmee dat zou moeten gebeuren, heerst volop discussie, zowel juridisch als medisch.

MARIJKE LIBERT
ILLUSTRATIES DIRK HUYGHE

Nienke werkte als gouvernante in een groot Vlaams gezin, had een sterke band met alle kinderen en een grote boon voor Gabriëlle (50), Nienke en Gabriëlle bleven die innige band behouden nadat Nienke met pensioen was gegaan, haar man verloren had - ze had zelf geen kinderen - en nog steeds toen ze naar een bejaardenhuis trok en daar ongeneeslijk ziek werd door kanker. Haar 'lieveke', Gabriëlle, zou haar tot het einde begeleiden, dat hadden ze zo afgesproken. Een afscheid dat erg turbulent verliep. Gabriëlle wil erover getuigen, om 'de goeemeente wakker te schudden rond medisch handelen in het niemandslaan van de euthanasiewet'. 'Ik viseer de dokter niet persoonlijk, hij is een goed arts, maar het systeem waarin hij werkt, zorgt ervoor dat dergelijke aberraties gebeuren. Ik heb vreemde handelingen gezien vlak voor Nienke stierf. Ik kon niets ondernemen, stond voor een muur van onbegrip. Intussen zag ik iemand uit dit leven glijden zonder dat ze

daar zelf de toestemming had gegeven. Ik stond juridisch nergens omdat ik geen bloedband had. Een ver familielid dat in die laatste dagen ook bij Nienkes bed zat werd wel betrokken.' Gabriëlle, zelf verpleegkundige, die vaak samenwerkt met palliatieve teams, hield in de dagen naast Nienkes sterfbed een dagboek bij, we mochten stukken eruit publiceren.

Dinsdagavond. Laat bij Nienke. Ze zit in de zetel, kant en klaar, zodat ik niet te veel werk heb om haar in bed te stoppen. We hebben een leuk gesprek. Ik ben mijn gsm vergeten, verdorie, ik wou haar nochtans de foto van R. tonen. Ik doe het morgen.

Gabriëlle: 'Nienke takelde af, ze had daarover eerder al haar ongenoegen geuit, maar dat werd meteen geïnterpreteerd. Ze zei soms: "Ik ben het beu". "Oei", zeiden de verpleegkundigen, "Nienke wil euthanasie". "Nee", zei ik, "Nienke is eenzaam, ze vindt haar licha-

melijke aftakeling erg, dat is wat ze mij vertelt". Toen ik haar bij een laatste ingreep mee naar de operatietafel begeleidde, zei Nienke: "lieveke, ik zal er wel doorgeraken hé."

'Ze was niet levensmoe. Die bewuste dinsdag was er ook niets aan de hand. We praatten over koetjes en kalfjes, over mensen die ik had ontmoet en die zij ook kende. Ik bracht haar naar bed. Ze sliep altijd goed. De dagen daarop begon er echter een en ander te veranderen.' (Gabriëlle leest voor uit het dagboek)

Woensdagavond. Ik ben vroeg omdat ik nog weg moet en Nienke vraagt me om met haar naar toilet te gaan. Ik zie dat ze een morfinepleister heeft. Ik vraag 'Nienke, heb je veel pijn?' Ze antwoordt, ja, af en toe steekt dat toch een beetje.

(..)
Donderdag. Ik ben vroeg, Nienke is zich aan het uitkleden en is heel zenuwachtig. Ze krijgt haar bh niet los, er is iets aan de hand. Ze vraagt me niet zoals altijd 'hoe is het geweest vandaag'. Ze lijkt apathisch. Eens in bed krijgt ze haar pleister. Ik word ongerust, wegens haar vreemde gedrag.

